P Twanny Chircop ofm

ABRAHAM (I)

Ir-rakkont Bibliku jagħmel minn Abraham il-figura l-aktar importanti fl-istorja ta' Iżrael. Abraham huwa ppreżentat bħala missier il-poplu ta' Iżrael. L-istorja tas-salvazzjoni tibda bih u eventwalment issir l-istorja ta' Iżrael. Il-milja ta' din l-istorja sseħħ fil-persuna u l-missjoni ta' Ġesù Kristu. Abraham huwa preżenti kemm fil-bidu u fit-tmiem ta' din l-istorja qaddisa.

Teraħ, missier Abram, tah isem li jfisser "il-missier fil-għoli". Wara is-sejħa ta' Alla u l-wegħda li jagħmlu missier poplu kbir, Alla biddillu ismu minn Abram għal Abraham. Dan l-isem

hekk mibdul għandu t-tifsira "għax missier ta' ħafna ġnus nagħmel minnek" (Ġen 17,5). Dan joħroġ mit-test bibliku.

Fil-Ġenesi, Abraham huwa ppreżentat bħala bniedem li, iżjed minn oħrajn, għandu sejħa, eżaminat u ppruvat minn Alla. Minħabba li għandu fiduċja sħiħa fit-tjieba u l-wegħda ta' Alla, huwa jieħu lura l-kurrent tad-dnub li beda mid-dnub ta' Adam u Eva. San Pawl iħares lejh bħala eżempju ta' salvazzjoni li ġejja mill-fidi u mhux mill-opri. Jissejjaħ Abram minn Ġen 11,26 sa 17,5; jissejjaħ Abraham minn Ġen 17,5 sa 25,11.

- L-istorja ta' Abraham jew aħjar, ġabra ta' rakkonti fuq dan il-patrijarka, tinsab f'dawn il-kapitli tal-Ktieb tal-Ġenesi:
- Il-familja li minnha tnissel Abraham f'Ur tal-Kaldin (11,24-30);
- Is-sejħa ta' Abraham mill-Mulej u t-tweġiba tiegħu għal din is-sejħa (12,1-9);
- L-emigrazzjoni ta' Abraham lejn l-Eġittu (12,10-20);
- Il-kwistjoni bejn Abraham u Lot, bin ħuh Ħaran, u l-firda tagħhom minn xulxin(13,1-18);
- Ir-rebħa ta' Abraham fuq is-slaten tal-lvant u l-barka ta' Melkisedek lil Abraham (14,1-24);
- Il-patt bejn Alla u Abraham (15,1-20);
- L-istorja ta' Sara u Ħagar u t-twelid ta' Ismagħel (16,1-6);
- Il-patt bejn Alla u Abraham imwettaq bl-ordni taċ-ċirkonċiżjoni (17,1-27);
- Id-dehra tat-tliet anġli lil Abraham u t-tħabbira li għamlulu tat-twelid ta' Iżakk (18,1-33);
- Il-qerda ta' Sodoma u Gomorra (19,1-29);
- It-twelid ta' Iżakk u t-tkeċċija ta' Ħagar u binha Ismagħel (21,1-21);
- Il-prova ta' Abraham (22,1-9);
- Il-mewt u d-difna ta' Sara (13,1-20);
- Iż-żwieġ ta' Iżakk u Rebekka (14,1-67);
- L-aħħar jiem ta' Abraham, il-mewt u d-difna tiegħu meta kellu 175 sena (25,1-11).

Qabel ma nkitbu fil-Bibbja dawn ir-rakkonti kienu ilhom jeżistu fit-tradizzjonijiet orali minn fomm għal fomm. Fil-mixja tagħhom maż-żmien għaddew minn tibdil ta' żidiet u kuluri, kif dejjem jiġri meta ma jkunx hemm il-kitba. Huma stejjer veri, imma rrakkontati bil-libertà kif kienu jagħmlu l-antiki. Dan ma jnaqqas xejn mill-valur storiku tagħhom bħala forom letterarji li bihom Alla nqeda biex iwasslilna l-messaġġ tal-pjan tiegħu tas-salvazzjoni li beda jinħadem bis-sejħa ta' Abraham.

Għalkemm il-figura monumentali ta' Abraham, il-patrijarka primarju ta' Iżrael, għandu impatt fuq it-Testment l-Antik kollu, l-istorja essenzjali tiegħu tinsab f'Ġenesi 12-25. Illum huma ftit l-istudjużi

li jżommu li l-istorja ta' Abraham hija maħluqa minn Iżrael biex jipprova wieħed mill-eroj ta' missirijietu. Madankollu huwa ukoll veru li l-persuna ta' Abraham hija deskritta b'mod qawwi li joħroġ kemm bħala persuna simbolika kif ukoll bħala dik storika. U dak li Abraham jissimbolizza huwa xejn għajr il-veru relazzjoni bejn il-bniedem u l-Ħallieq tiegħu.

F'liema żmien għex Abraham? Din hi mistoqsija li matul iż-żminijiet ingħatat risposti differenti. Xi studjużi ħasbu li Abraham għex fi żmien meta Hammurabi kien sultan tal-Babilonja, fis-snin 1728-1686 QK. Dawn l-istudjużi identifikaw lis-sultan Amrafel li jissemma' f'Ġen 14,1, ma' dan Hammurabi u li għalhekk kien fi żmien Abraham. Opinjoni ta' oħrajn hi li s-snin 2000-1500 QK huma kkunsidrati bħala l-perjodu taż-żmien li fih għex Abraham. Din it-tieni opinjoni tidher li hi aktar aċċettata.

Ħafna dettalji tal-istorja ta' Abraham, kif rrakkuntat fil-Bibbja, jaqblu ma' dak li hu magħruf dwar il-kultura, it-tradizzjonijiet u l-liġijiet tal-poplu tal-artijiet li fi żmienhom għex Abraham u wliedu l-patrijarki. Dan l-għarfien wasal għandna permezz ta' dokumenti u kitbiet kif ukoll oġġetti rkuprati permezz tal-arkeoloġija f'postijiet fejn dak iż-żmien kien hemm bliet importanti fil-Mesopotamja, fil-Babilonja u f'Kangħan. Dak li nafu dwar Abraham mill-Bibbja; ismu, il-vjaġġi li għamel u l-bliet fejn kien jgħammar, ħajtu fil-familja u dettalji oħra, huwa kompatibbli mal-isfond kulturali ta' dawk l-artijiet fit-tieni millenju QK. L-arkeoloġija titfa'

dawl fuq l-istorja biblika ta' Abraham u filwaqt li tagħmel dan tikkonferma l-istoriċità tagħha.

Meta miet Abraham, ismu ma mietx miegħu. Huwa baqa' dejjem jissemma fl-istorja biblika kollha kemm hi. Hemm teoloġija sħiħa li l-awturi sagri tal-kotba Mqaddsa bnew madwar isem Abraham. L-istorja tas-salvazzjoni u tar-rivelazzjoni biblika tibda bih. Il-fidi tal-poplu ta' Alla fit-TQ isserraħ fuq is-sejħa tiegħu u fuq il-wegħdiet li Alla għamillu. Il-fidi tat-TĠ tinbena fuq il-fatt li dawn il-wegħdiet seħħew f'Ġesù Kristu. Il-Patrijarka Abraham huwa l-ħolqa li tgħaqqad il-Ġdid mal-Qadim. Abraham huwa l-pont ma jaqta' xejn bejn iż-żewġ Testmenti.

Antik Testment

Is-Sejħa ta' Abraham.

Alla sejjaħ lil Abraham b'mod sempliċi u sommarju, u r-risposta ta' Abraham kienet mingħajr ebda kundizzjoni: "U l-Mulej qal lil Abraham: "Qum u itlaq minn artek, minn art twelidek, u minn dar missierek, lejn l-art li jien nurik. U jien nagħmlek ġens kbir, nbierkek u nkabbarlek ismek, u int tkun barka. Jien inbierek lil min ibierkek, u nisħet lil min jisħtek. U jitbierku bik it-tribujiet kollha tal-art." U telaq Abram kif qallu l-Mulej." (Ġen 12.1-4).

Ma saret l-ebda mistoqsija, l-ebda tweġiba ma ngħatat. Is-sejħa ta' Abraham għaddiet minn ħajja statika, il-familja ta' qabel, għal ħajja ta' familja ġdida dinamika, fejn wieħed ma jafx il-futur, għax huwa Alla li jmexxi l-istorja. Il-patrijarka laqa' s-sejħa ta' Alla li jkun pellegrin; dan hu dak li dejjem għamel speċifika l-vokazzjoni tad-dixxendenti tiegħu.

Il-vjaġġ tiegħu ma kienx fil-vojt mingħajr ħsieb ta' xejn. Alla kien jaf id-destinazzjoni u ddikjarah bħala l-fus, il-perm tal-ħolma: "Jien nagħmlek ġens kbir, nbierkek…u jitbierku bik it-tribujiet kollha tal-art" (Ġen 12, 2-3).

Dak li Alla ippjana għal Abraham kien daqs hekk tajjeb u daqs hekk ġeneruż li Abraham jibqa' magħruf bħala mudell ta' persuna

mbierka. Fiż-żmien Alla baqa' jsaħħaħ il-wegħda li dak li wiegħed Alla kien se jagħtih. Alla qal lil Abraham li l-akbar xewqa tal-bniedem tista' tiġi rrealizzata u Abraham emmen din il-wegħda.

Abraham jiġi ppruvat.

Iktar ma' Alla tkellem fil-miftuħ fuq il-wegħdiet, Abraham iżjed ġie konxju tal-frott tal-fiduċja tiegħu: "Sidi Mulej, x'se tagħtini, għax se nibqa' bla tfal…?" (Ġen 15, 2).

Ir-risposta ta' Alla kienet patt solenni ma' Abraham (Ġen 15, 7-21). Imma kien għad ma kellu ebda tifel. Fl-aħħar, fi xjuħitu huwa impinġi bħala dak li joffri ospitalità mill-aqwa lil tliet stranġieri (Ġen 18), dan jissimbolizza l-kontinwità tiegħu li jaċċetta l-misteru divin u l-perseveranza fil-vjaġġ tiegħu li ma kienx jaf fejn sejjer. Kontra kull aspettativa tiegħu ġie mogħti iben u l-problema tidher li ssolviet. Imma l-vera prova kienet għad trid tiġi.

Il-quċċata tas-sejħa ta' Abraham ġiet meta Alla kkmandah biex jissagrifika lil iben tiegħu Iżakk: "Aqbad lil ibnek il-waħdieni, li inti tħobb, lil Iżakk; u mur lejn l-art ta' Morija, u hemm offrih b'sagrifiċċju tal-ħruq fuq waħda mill-għoljiet li jien se ngħidlek" (Ġen 22, 2). Alla kien talab lil Abraham biex jitlaq id-dar tiegħu, allura jissagrifika il-passat; issa kien qed jitolbu jissagrifika l-futur.

Fit-tradizzjoni Lhudija, is-sagrifiċċju ta' Iżakk huwa msejjaħ *Akedah* jew "irbit ta' Iżakk" fil-verità huwa kkunsidrat bħala avveniment ċentrali fl-istorja tas-salvazzjoni, għax l-eżempju ta' Abraham huwa l-ogħla fiduċja fil-wegħdiet ta' Alla. Meta Abraham ġie mistoqsi minn Iżakk fejn hi l-vittma, irrispondih "Alla jaħseb hu għall-ħaruf għas-sagrifiċċju, ibni" (Ġen 22, 8), fil-fatt kien qed ipoġġi l-fiduċja u t-tama kollha tiegħu f'Alla. Miet għalih inniffsu biex Alla seta' jagħtih il-ħajja.

Alla japprova lil Abraham

Alla jidħol fl-istorja biex iwaqqaf milli jseħħ is-sagrifiċċju ta' Abraham, waqt li jiddikjara "La tmiddx idek fuq iż-żagħżugħ u tagħmillu ebda ħsara; għax issa naf li inti tibża' minn Alla, u ma ċaħħadtnix minn ibnek il-waħdieni" (Ġen 22, 12). Il-wegħdiet b'mod divin reġgħu ġew approvati u Alla ta lil Abraham ħajja ġdida, murija fi xbihat tal-poplu mnissel minnu u tal-art imwiegħda mogħtija lilu.

Kotba oħra ta' AT li jitkellmu dwar Abraham.

Il-fidi ta' Abraham, speċjalment ir-relazzjoni tiegħu ma' Alla, hija imsemmija ħafna drabi fil-istorja tal-poplu Lhudi, Iżrael. Minn żmien għal ieħor il-kittieba tal-AT ifakkru li Alla għamel wegħda li jagħti l-art lil missirijiethom, lil Abraham, lil Iżakk u lil Ġakob (eż. Dewt. 9, 5). U meta kienu fl-eżilju l-Iżraelin huma mfakkra li Alla sejjaħ lil Abraham "*il-ħabib tiegħu*" (Is 41, 8), u ma jistax jabbandunhom. Abraham huwa

ukoll mgħolli minn Bin Sirak fit-tifħir tiegħu għall-antenati ta' Iżrael (Sir 44, 19-21).

Fuq kollox it-tifsira prinċipali li għandu Abraham għal Iżrael, u bla dubbju għar-razza kollha tal-bnedmin, hija fir-relazzjoni li kellu mal-istorja li ġiet qablu. Abraham huwa ppreżentat bħala dak li qalleb, reġġa' lura l-istorja traġika tad-dnub u l-mewt. Adam huwa dak li rribella kontra l-ħallieq; Kajjin irrifjuta il-misteru li Alla "ma aċċettax l-offerta tiegħu" u qatel lil Abel; anke Noè kien iktar ikkonċentrat li jikkonserva il-ħolqien milli li jġedded il-ħolqien. Imma Alla f'Abraham sab il-persuna li bil-ġenerożità tagħha kienet se tħalli li l-pjan tal-bidu jiġi mġedded. Ix-xbiha ta' Alla reġgħet ġiet murija fl-ubbidjenza radikali tal-qaddej tiegħu. L-effetti ta' din l-ubbidjenza kienu verament ta' barka għan-nazzjonijiet kollha tad-dinja.

Ġdid Testment

Mhux sorpriża li l-isem ta' Abraham huwa frekwenti ħafna fil-ĠT, meta huwa persuna daqshekk dominanti fl-istorja ta' Iżrael. B'mod partikulari l-komunitajiet insara kienu jżommu li huma parti mill-wegħda ta' Alla mogħtija lil Abraham (eż. Lq 1, 55;73). Bħala segwaċi ta' Ġesù kien jqisu lilhom infushom werrieta speċjali ta' din il-wegħda, li permezz tal-fidi, kienu jistgħu jifhmu iżjed fil-profond is-sens spiritwali tal-kelma ta' Alla mogħtija lil Abraham (eż. Mt 3, 9; Ġw 8,39-40). Dan il-mod ġdid kif għandha tiġi mifhuma l-wegħda huwa

espress b'mod l-aktar ċar fil-kitbiet ta' San Pawl.

Abraham fl-Ittra lir-Rumani.

Wara li San Pawl jippreżenta t-tagħlim rivoluzzjonarju tiegħu rigward il-ġustifikazzjoni li tiġi permezz tal-fidi, indipendentement mill-opri tal-liġi, Pawlu jsaħħaħ it-tagħlim tiegħu permezz tal-istess skrittura, u jgħid li dan insibuh fl-istorja ta' Abraham. Pawlu jitfa' l-attenzjoni tiegħu mod partikulari fuq Ġenesi 15, fejn insibu ir-rakkont solenni tal-patt ta' Alla ma' Abraham. Abraham kien għadu kif qal lil Alla li huwa kien bla tfal u b'dispjaċir f'qalbu ssuġġerixxa li wieħed mill-qaddejja tiegħu jkun l-eredi. Imma minnu fih waqqaf dan il-ħsieb.

Alla tenna l-wegħda mill-ġdid: "Ħares sewwa lejn is-smewwiet u għodd il-kwiekeb, jekk għandek ħila tgħoddhom. U żied jgħidlu: Hekk għad ikun nislek" (Ġen 15,5). Il-wegħda hija waħda kbir u sserraħ biss fuq il-kelma ta' Alla. Imbagħad hemm il-kelmiet li Pawlu kien qed ifittex (kif insibuhom minsuġa fl-ittra lir-Rum 4,3): "Abraham emmen lil Alla u kien magħdud lilu b'ġustizzja" Pawlu ma tilifx żmien biex dan il-punt jagħmlu tiegħu: "Iżda min bla ma jagħmel opri, jemmen lil Alla li jiġġustifka lil min hu ħażin, din il-fidi tiegħu tingħaddlu b'ġustizzja" (Rum 4,5). Sempliċi ħafna, Abraham kien misjub ġust quddiem Alla mhux mill-opri iżda permezz tal-fidi. (L-istess ħsieb insibuh fl-ittra lill-Galatin 3,6ss).

Jekk Abraham ma ġiex ġustifikat permezz tal-opri jew l-osservanza tal-liġi, forsi kien permezz taċ-ċirkonċizjoni. Dan mhux il-kaz. Fil-fatt, jekk aħna naqraw it-test tal-Ġenesi b'attenzjoni nsibu li ċ-ċirkonċizjoni ta' Abraham hija msemmija wara d-dikjarazzjoni tal-ġustifikazzjoni ta' Abraham (Ġen 17, 10-11). Pawlu jikkonkludi: "Mbagħad irċieva s-sinjal taċ-ċirkonċiżjoni b'sinjal tal-ġustizzja permezz tal-fidi meta kien għadu bla ċirkonċiżjoni" (Rum 4, 11). Dan ir-rit jikkonferma d-dikjarazzjoni deċiżiva li ngħatat qabel li l-ġustifikazzjoni tiġi mill-fidi.

Dan ir-raġunar wassal lil Pawlu għall-konklużjoni qawwija, li l-ġustifikazzjoni ta' Abraham, li kienet mogħtija lilu għax hu emmen f'Alla li jwiegħed, ġiet qabel u kienet tmur lil hinn, kemm mil-liġi kif ukoll miċ-ċirkonċiżjoni, u għalhekk hi mogħtija lil kulħadd mingħajr eċċezzjoni bil-kondizzjoni li dak li jkun jemmen bħalma emmen Abraham. F'dan is-sens li Abraham jista' jiġi msejjaħ "il-missier tagħna lkoll" (Rum 4,16), kemm Lhud kif ukoll ġentili. Għalhekk, il-wegħda issa hi għad-dixxendenti universali ta' Abraham u "l-art" issir il-barkiet kollha messjaniċi li tilħaq il-milja tagħha fil-glorja eskatoloġika (taż-żmenijiet).

Pawlu jgħaddi biex jeżamina mill-qrib il-motivazzjoni tal-fidi ta' Abraham: "Missierna quddiem Alla li fih hu emmen, li jagħti l-ħajja lill-mejtin, u li jsejjaħ fl-eżistenza lil dak li ma jeżistix" (Rum 4,17). Fi kliem ieħor Abraham kisser l-evidenza tal-mewt fil-ġisem mortali tiegħu u f'dak kollu dwaru, għaliex poġġa l-fiduċja assoluta tiegħu fil-wegħda tal-għotja tal-Ħallieq li jagħti l-ħajja. F'dan Abraham huwa l-mudell għall-insara kollha li issa għandhom xhieda akbar tal-qawwa ta' Alla li jagħti il-ħajja murija fil-qawmien ta' Kristu (4, 24). Għalhekk, li tkun ġustifikat ifisser li jkollok id-don tal-ħajja fil-milja kollu tiegħu.

Pawlu mill-ġdid isejjaħ il-figura ta' Abraham fil-kapitolu 9 tal-ittra lir-Rumani, fejn jikkonsidra l-mistoqsija diffiċli tas-sens ta' Iżrael bħala poplu elett. Huwa juri li d-dixxendenza fiżika minn Abraham ma hi importanti xejn. Dak li jgħodd huwa li jkunu "Ulied il-wegħda" (9, 8), u dan jiġri biss meta jkun hemm il-fidi kif Pawlu jagħmilha ċara f'kapitlu 4 tal-ittra lir-Rumani.